

RÁ ÑOHO RA CORINTIO RÁ ÑOHO RÁ CARTA RA APOSTOL NSAN PABLO BI 'YOPABI YA GAMFRI ME CORINTO

Ra apostol Pablo opabi ya gamfri me Corinto

¹ Núgui drá Pablo rá apostolgui ma zi Hmuh_u ra Jesucristo. Ajuá go rá páha'a pa bi hñuxcagui dega apostol. Nugui co ra cu Timoteo dí op'a'ihe nuna carta, nú'ah_u gyá gamfrih_u guí 'buh_u Corinto, ne pa gatho nú'uh ma'ra ya gamfri 'bui ja ma'ra ya hnini de guep_u ja ra hai Acaya.

² Ajuá ma Dadah_u ne ma zi Hmuh_u ra Jesucristo da jap'a'ih_u ne da max'ah_u pa gui 'buh_u te rá entho.

Ra apostol Pablo bi thogui ya nt'atsate

³ Ga xocambenih_u Ajuá nurá Dada ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, ngue'a go gue'a ma Dadah_u nú'a p_escah_u ra nthecate ne go gue'a nzantho hubga ma m_uih_u.

⁴ Nú'a hubga ma m_uih_u ora dí thoh_u ya ts'othogui, pa njab_u nujú da za ga hu'mbah_u yá m_ui nú'uh ma'ra to'o thogui ya ts'othogui nehe, ngu bi hñubga ma m_uih_u nehe Ajuá.

⁵ Njab_u ngu ma zi Hmuh_u ra Jesucristo bi thogui ndunthi ya ts'othogui, njab_u nehe dí sufrih_u por gue'a, pe por gue'a dí hañh_u ndunthi ra hum_ui nehe.

⁶ Hangue nuje xi dí thoh_u ya ts'othogui pa njab_u nu'ah_u da za gui hañh_u ra hum_ui ngu nú'a dí hañhe ne pa da za gui mpøhøh_u. Nuje Ajuá hubga ma

m̄ihe pa njab̄u nu'ah̄u nehe da za gui hañ̄h̄u nuna ra hum̄ina ora guí thoh̄u ya ts'othogui nehe, pa njab̄u da za gui tseth̄u.

⁷ Nuje xi dí camfrihe gue nu'ah̄u ma gui tseth̄u nuya ts'othogui ngu stá tsethe, ngue'a dí p̄ahe gue nura ora guí thoh̄u ya ts'othogui, ra ora'a guí hañ̄h̄u ra hum̄i ngu nú'a dí hañ̄he nehe.

⁸ Zi cuh̄u, dí nehe gui p̄ah̄u de nuya ts'othogui dá thoguihe de guehni Asia. Gue'u 'raya ts'othogui xi ya dangui, ya mi otho ma ts'edihe pa ga tsethe, ya nixi ndi tømhe gue stá yopa ntehe ma'na'qui.

⁹ Nuje ya ndí njahe ngu 'raya ja'i nú'u xa t'ε'mbi pa da tho. Dá thoh̄e njab̄u pa ma'na dá p̄adihe gue Ajuā go gue'a ñangaguihe de ya ts'othogui, ngue'a de guecs̄e hinte tsa ga øthe, y nu'á ja rá ts'edi pa da japi da yopa nte nú'u ya xa du.

¹⁰ Ajuā go gue'a bi ñangaguihe de nú'u ya danga ts'othogui hab̄u ma xa thogaguihe, y asta nubya ri sigui ri ñangaguihe, ne dí tømhe gue ma da sigui da ñangaguihe.

¹¹ Nu'á ma da sigui da ñangaguihe 'b̄u gui faxc̄ahe gui 'yaph̄'a por guec̄je. Y nu'b̄u ndunthi ya cu apabi Ajuā por guec̄je, nu'b̄u 'm̄efa ndunthi ma da umba njam̄adi'a por nú'a xa 'yøt'e'a con guec̄je por yá nt'adi'u.

Hanja himbi ma 'bestho ra apostol Pablo pa Corinto

¹² Co 'nara johya ne co 'nara mfeni xá nt'axi dí xi'ahe gue nuje stá 'yohe xá hño ja yá thandi ya ja'i de gatho ya hnini hab̄u stá 'yohe, ne ma'na ndunthi gá handgahe nu ndá 'b̄uheb̄u. Co rá mfats'i Ajuā nzantho stá 'yohe xá nt'axi ja rá thandi'a,

ngue'a nu'á xa 'racje ra ts'edi pa dá øthe njab_u, hingo de ma mfenisehe dá øthe.

13 Gatho nuya noya dí op'ahe de ja ma cartaha go guehna da za gui hñe'tih_u ne gui pađih_u, ne dí tømhe gue gui pađih_u xá hño.

14 Ya gui paħ_u teraza de nú'a stá xi'ahe gue nu stí yopa menga ma Zidadah_u ra Jesu nuua ja ra ximhai, ma gui esca ma nsuhe ngu nuje ma ga e'ts'ahe ri nsuh_u nehe, ne dí tømhe gui paħ_u ma'na xá hño de guehna.

15 Nugui ndí humam_ui gue nguí numahñoguih_u, hangue por gue'a ndí beni stá c'a'ts'ah_u de ndá ecua Macedonia, ngue'a ndí beni gue xcá johyahmah_u 'b_u stá thop_u pa xa za stá c'a'ts'ah_u yo'qui.

16 Nu nduá ehe pa nuua Macedonia, dá behma gue de má 'ñu stá gathmab_u Corinto pa stá tsøñ'ahmah_u, y ndí beni nehe gue nura pa stá ma de guecua, stá yopa gathmab_u ma'na'qui, y de guep_u xcá nexcahmah_u pa stá thogui asta ja ra hai Judea.

17 Xi nu de ndá xi'ah_u gue ga mab_u, ¿ha gue gá beñh_u gue ndí ma ga ha'ah_u? O ¿ha gue guí beñh_u gue dí øt'a ngu nú'a øt'a nú'u hingyá gamfri? Ngue'a nú'ú go gue'øt'a njab_u, ts'u da 'ñena ha, ts'u da 'ñena hina. Pe nugui hindí njab_u.

18 Ajuá pađi gue nuje hinda za ts'u ga eñhe ha, ts'u ga eñhe hina.

19 Nugui co ra cu Silvano ne ra cu Timoteo nzantho stá xi'ahe rá noya ra Zidada Jesucristo rá T'u Ajuá, y nurá noya'a, hingue ts'u da 'ñena ha, ts'u da 'ñena hina. Nu'á nzantho øt'a nú'a ma.

20 Ngue'a gatho nú'a xqui ñatcah_u Aju_a, bá p_ehna rá T'_u pa go bi 'yøt'e'a, pa bi nja gatho ngu nú'a xqui ñagui. Hangué po ra Zidada Jesucristo dí xøcambenih_u Aju_a, ne dí eñh_u, “Njab_u gue'a”.

21 Nu Aju_a go gue'a bi 'yøt'e pa dá 'bah_u co ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, ne go xa 'racj_u ra ts'edi pa ga p_eph_u'a.

22 Ne xa 'racj_u ra Maça Ndahi pa da 'm_ui ja ma corasoh_u, go gue'a 'nara seña gue yá metiguih_u'a. Y nú'a go gue'a 'nara m_udi japi dí hañh_u de guecua ja ra ximhai de dí t'acj_u ma'ra ya japi nuni mahets'i.

23 Pe nugui hindá catb_u Corinto ngu ndí behm_a, ngue'a ndí tsu stá zo'ah_u nts'edi y njab_u xcá uh_u. Aju_a pa_udi xá hño gue dá beni njab_u, ne dí unga ma te 'b_u hindí m_anga maju_ani.

24 Hindí ne ga mab_u pa go ga xi'ah_u nda'n_a gui camfrih_u pa go da ua'a ga m_a, ngue'a nu'ah_u ya xcá camfrih_u xá hño rá noya Aju_a. Høns_e nu'a dí ne, ga nup'a ri mfenih_u pa ma'na gui johyah_u.

2

1 Hangué nugui hindá ne dá gat'ib_u ga tsøñ'ah_u, ndí tsu xi'b_u stá ja'ah_u xa du ri m_uih_u.

2 Ngue'a nu'b_u nugui ga ja'ah_u da du ri m_uih_u, nu'b_u ¿to'o ja da hñubga ma m_uiga? Ngue'a 'b_u go stá ja'ah_u xa du ri m_uih_u, ya hinxa za xcá hñubga ma m_uih_u.

3 Ne guet'atho ngu nú'a ya stá op'ah_u, dá xi'ah_u nú'a mahyoni gui 'yøth_u, pa njab_u 'b_u stá mahmab_u hinxcá jacj_u da du ma m_ui, ngue'a nu'ah_u rí 'ñep'ah_u gui jacj_u ga johya. Y nugui ndí

camfri gue gatho nu'ah_u de xcá hyandgah_u stá johya, ne'ah_u xcá johyah_u nehe.

⁴ Y nu ndá op'ah_u ra m_udi, dá op'ah_u co ndunthi ra dum_ui asta ndí zoni, pe hingue pa ndí ne da du ri m_uih_u nehe, h_onsε dá op'ah_u pa gui p_ah_u hangu rá ndangui nura hm_ate dí pe'ts'ah_u.

Ra pumbate pa nú'a ra cu xqui 'y_ot'a 'nara ts'oqui

⁵ Nubyá, nú'a ra cu bi jaqui bi du ma m_ui, hingue h_onsεgui, ne'ah_u nehe, masque hinga gatho'ih_u bi du ri m_uih_u de gue'a.

⁶ Y ya da zatho nú'a gá ø'tuah_u nura cu'a.

⁷ Nubyá, nu'a gui 'y_oth_u, pumbah_u'a ne hñu'mbah_u rá m_ui, nu'b_u hina, xi'b_u da 'uegue de rá jamfri co ra dum_ui.

⁸ Y dí xi'ah_u nehe, gui ñu'tuah_u gue grí madih_u'a.

⁹ Rá m_udi dá op'ah_u pa gui ts_uih_u nura cu'a pa njab_u ga p_adi ua gui 'y_oth_u gatho nú'a dá 'bεp'ah_u gui 'y_oth_u.

¹⁰ Hangu nubyá, nu'a tó'o gui pumbah_u, necagui ga pumbabi'a. Y po rá ngue'ah_u ya stá pumbabi nura cu'a ja rá thandi ma Zidadah_u ra Jesucristo, ngue'a ja ra uenda go xa 'y_otqui te xa 'y_otqui nehe.

¹¹ Ma ga øth_u njab_u pa hinda d_acj_u ra Satá, ngue'a ya dí p_atuah_u tengu yá ts'o'bεfi'a.

Bi du rá m_ui ra apostol Pablo nuni Ntroa

¹² De ndá tsønga ja ra hnini Ntroa pa dá manba rá noya ra Zidada Jesucristo, xi bi xo ya gosthi pa dá zofo ndunthi ya ja'i, y ndunthi de gue'u bi gamfri ra Zidada.

13 Pe nuni xi bi du ma m̄i ngue'a mi jo'oni nuni ra cu Tito. Hangue dá 'ñedi 'bestho nú'ɥ ya cu ya mengu de guehni pa duá ehe pa guecua Macedonia pa ja dá nthé'beuani.

Co rá mfats'i ma Zidadah̄ ra Jesucristo ga ntateh̄

14 Nujá ga umf̄ njam̄di Ajuá ngue'a nú'á nzantho faxcah̄ pa dí tateh̄ ngue'a dí 'b̄h̄ co ma Zidadah̄ ra Jesucristo. Nehe Ajuá faxcaguih̄ pa dí mañh̄ ra maca noya de ra Zidada Jesucristo pa hab̄raza da f̄adi de gue'a. Y nura maca noya dí mañh̄ nja ngu 'nara hoga ñ̄ni xi tse rá ñ̄ni.

15 Y nuj̄ nehe dí njah̄ ngu 'nara hoga ñ̄ni ngue'a dí mañh̄ de ma Zidadah̄ ra Jesucristo, y nú'a dí mañh̄ gue'a ri ho Ajuá. Ne dí zofoh̄ nú'ɥ ma da mp̄h̄ ne nú'ɥ hinda mp̄h̄.

16 Y nú'ɥ hinda ma da mp̄h̄, hini ho nú'a dí mañh̄, ngue'a pa gue'ɥ, gue'a ngu 'nara ñ̄ni dega du. Pe pa nú'ɥ to'o da mp̄h̄, go gue'a 'nara hoga ñ̄ni dega te pa nzantho. Nu'bú ¿to'o ja da za da manba rá noya Ajuá de gues̄ 'na?

17 Pe nuje co rá mfats'i Ajuá dí manbahe rá noya'a ngue'a yá 'm̄h̄niguihe'a ne dí mañhe con gatho ma m̄ihe ja rá thandi'a, ne dí hanpahe rá ts'edi ma Zidadah̄ ra Jesucristo. Hindí njah̄ ngu ma'ra manba rá noya Ajuá co ra nthate, h̄nse pa da d̄a ra boja.

3

Ra apostol Pablo m̄a de ra 'ra'yo cohi

1 Xibya ¿ha gue guí beñh̄ gue go dí mans̄he de ma hoga'm̄ihe pa guí yopa camfriguihe ngue'a dí

mañhe njabũ? ¿Ha gue mahyoni ga u't'ahe 'nara he'mi habũ di ma tengu ma 'bɛfihe? O ¿ha gue mahyoni gui 'racje 'nara he'mi 'mɛt'o habũ di ma tengu ma 'bɛfihe pa njabũ da gamfriguihe ma'ra ya cu? Ma'ra hã, øt'a njabũ.

² Pe nuje hina, hinga mahyoni ga øthe njabũ, ngue'a nu'asɛhũ guí njahũ ngu 'nara he'mi xa t'ofo habũ he'ta ya ja'i tengu ma 'bɛfihe, ne ja ri hnecni gue xi majuani yá 'mɛhniguihe Ajuã. Y nura t'ofo'a ya xa t'ofo ja ma mfenihe.

³ Nu'ahũ guí njahũ ngu 'nara he'mi bi 'yofo ma Zidadahũ ra Jesucristo, ngue'a nu'ã bi mpefi ja ri corasohũ nu ndá zo'ahũ de gue'a. Guehna 'nara he'mi xa t'ofo co rá Mãca Ndahi Ajuã nú'a te, hingue xa t'ofo dega tinta, ne xa t'ofo ja ri mfenihũ, hingue xa t'ofo ja 'raya xingdo.

⁴ Dí camfri gue núna dí mañhe guehna majuani ngue'a nura ts'ɛdi dí hahe rí 'ñehe de Ajuã ne go xa 'racje ra Zidada Jesucristo.

⁵ Nuje hingui tsa ga eñhe gue go dí pe'tsasɛhe ra ts'ɛdi, ngue'a gatho nú'a rá hoga 'bɛfi Ajuã dí øthe, Ajuã go ri 'racje ra ts'ɛdi.

⁶ Nehe go gue'a bi hñuxcaguihe pa ga udihe nú'a ra 'ra'yo cohi bi 'yøt'e, ne bi 'racje ra mfaði pa dí udihe ngu rí 'ñehe. Nuna 'ra'yo cohina, mã de ra 'ra'yo te ri 'racjũ po ra Mãca Ndahi, y hingui nja ngu nú'ũ ya hmanda xqui t'ofo ja rá ley ra Moise, ngue'a nú'a xqui t'ofo ja nura ley'a mã gue nu'a tó'o hinda 'yøt'e nú'a mã, ma da ncondena pa da du, pe nuna ra 'ra'yo cohi mã gue co rá ts'ɛdi ra Mãca Ndahi da za ga pe'tshũ ra te pa nzantho.

⁷ Nurá ley ra Moise nú'a bi t'ofo ja ya xingdo, mi

tsa da condena pa da du to'o hinda 'yøt'a nú'a mā, y nu de mi t'umba ra Moise xi bi huexca rá hmi co rá hyats'i Ajuā, y nuya me Israel himi tsa da hyandua rá hmi co nura hyats'i'a. Pe nura hyats'i mi huexca ja rá hmi, 'ramats'ᵁ bi 'mɛdi.

8 Hanguē 'bᵁ xmá nsunda nú'a ra hyats'i mi huexca ja rá hmi ra Moise, ꞑxi hmāhā rá nsunda ra hyats'i xa 'racjᵁ ra Māca Ndāhi po ra 'ra'yo cohi bi 'yøt'a ma Zidadahᵁ ra Jesucristo!

9 Nu'bᵁ ra ley xi xmá nsunda masque mi tsa da condena pa da du to'o hinda 'yøt'a nú'a mā, ꞑxi hmāhā rá nsunda ra 'ra'yo cohi, ngue'a go gue'a xicaguihᵁ gue Ajuā xa punga ma ts'oquihᵁ pa ga 'bᵁhᵁ xá hño ja rá thandi'a!

10 Nguē'a rá mɛdi, ra ley xi xmá nsunda, pe nubyá nuna ra 'ra'yo cohi ma'na xi xá nsundabya.

11 'Bᵁ nura ley mi ja rá nsunda ne bi uadi bi thogui, ꞑxi hmāhā rá nsunda nuna ra cohi hin-hya'mᵁ ma da uadi!

12 Nuje dí pāhe xá hño gue nura 'ra'yo cohi ma da nja pa nzāntho, hanguē habᵁraza dí māñhe de gue'a co ndunthi ra ts'ɛdi.

13 Hindí njāhe ngu ra Moise, ngue'a nu'a mi co'ma rá hmi co 'nara velo pa njabᵁ ya me Israel himi tsa da hyandi da 'mɛdi nú'a ra hyats'i xá nsunda mi ja ja rá hmi'a.

14 Pe nu'á xi bi megui yá mfeni, y asta núbya mapaya ora he'ta ra ndaxjua t'ofu hingui pādi te rí bōni nú'a mā, ja ra uenda xra jutua yá mfeni co 'nara velo. Ha nura velo'a, pa da za da thācuabi de ja yá mfeni'ᵁ, mahyoni da gamfri ma Zidadahᵁ ra Jesucristo.

15 Pe asta mapaya ya me Israel hinxa ba_{di}tho te rí b_oni rá ley ra Moise ora he'ti'ᵐ, ngue'a ha_{da} nú'a ra velo pa jutua yá mfeni pa hinda ba_{di} te rí b_oni ra ley.

16 Pe nu'b_u nú'ᵐ da gamfri ra Zidada, nu'b_u da tha_{cua} nú'a ra velo xa jutua yá mfeni.

17 Y nú'a ra Zidada'a go gue'a ra Ma_{ca} Nda_{hi}, y nu'a tó'o pe'tsa ra Ma_{ca} Nda_{hi} ja rá coraso ya hingui 'b_ui ja rá hmanda ra ndaxjua ley.

18 Pe nú_j stá camfriᵐ, ya hindí pe'tsh_u nú'a ra velo mi jutca ma mfeniᵐ. Nujá ri hnequi rá nsunda ma Zidadaᵐ ja ma 'm_uiᵐ, nja ngu 'nara hñe ri yot'i. Ne 'na pa ngu 'na pa dí handuah_u rá nsunda'a, y 'ramats'ᵐ rí mpadi ma 'm_uiᵐ asta hinga 'b_uh_u 'nara 'm_ui ngu rá 'm_ui ma Zidadaᵐ, y nurá Ma_{ca} Nda_{hi} ma Zidadaᵐ go gue'a patca ma 'm_uiᵐ.

4

1 Nuje hinxa zabiguihe ga ø'tuahe rá 'be_{fi} Aju_a ngue'a nu Aju_a go gue'a xa 'racje nuna 'be_{fi}na po rá nthecate.

2 Y gatho nú'a dí pe_{fi}he hindí pe_{fi}he mant'agui nixi dí mpe_{fi}he co 'nara 'betsa. Hindí udihe co 'raya nthate, nixi dí patuahe rá noya Aju_a. Nu'a dí øthe, dí mañhe nú'a maju_uni de ja yá thandi ya ja'i. Y njab_u da za da hyandgahe gatho ya ja'i gue dí pe_{fi}he 'nara 'be_{fi} xá hño ja rá thandi Aju_a.

3 Nu'ᵐ tó'o hinxa mpøhø ne hingui ne da gamfri rá noya Aju_a dí mañhe, go gue'ᵐ hingui tso ja yá mfeni te rí b_oni rá noya'a, ngue'a ha_{da} ra velo pa jutua yá mfeni.

4 Nu'ú xa go'tua yá mfeni ra ts'ondahi nú'a di nda de guecua ja ra ximhai, pa hinda yot'a ja yá mfeni rá noya Ajuá nú'a utcah_u rá nsunda ma Zidadah_u ra Jesucristo, nú'á xi xá nsunda rá 'mái'a ngu rá 'mái Ajuá rá Dada.

5 Nú'a dí xi'ahe, hindí xi'ahe pa go gui camfrigu-
ihe, dí xi'ahe pa go gui camfrih_u ma Zidadah_u ra
Jesucristo. Y nuje hønse dyá 'bεgohe de gue'ah_u po
rá ngue ra Zidada Jesu.

6 Nu mi hyoca ra ximhai Ajuá bi 'ñena: “Dá nja
ra ñot'i ja ra 'bexuui.” Y nu Ajuá go guet'a xa yotca
ma mfenih_u nehe, pa njab_u bi za dá handuah_u rá
nsunda'a nú'a bi 'ñe bi 'ñutcah_u ma Zidadah_u ra
Jesucristo co rá 'mái.

Ga 'b_uh_u po ra jamfri

7 Nujá dí njah_u ngu 'nara ts'øe dega dohmi xa
t'øt'e dega 'mε'tsboja, dí pε'tsua_u rá noya Ajuá pa
dí mañh_u. Y dí njah_u pa da hnequi gue nura
ts'edi dí pε'tsh_u go xa 'racj_u Ajuá, hingo de ma
ts'edisεh_u.

8 Nuje masque hab_uraza t'utsaguihe, pe Ajuá go
gue'a ñangaguihe. Ha masque ya hindí pahe te
ga øthe, pe Ajuá nzantho faxcahe pa hinda du ma
maihe.

9 Masque ri dengage ya ja'i pa te da 'yøtcahe, pe
Ajuá hinguí hεgasεhe. Masque ya ja pa da hyoje ya
ja'i, pe Ajuá ri suje pa hinte ga thohe.

10 Nzantho t'øtcahe ngu bi t'ø'tua ra Zidada Jesu
y asta himbi tho, pe nu'á bi yopa nte de ra du, y
nubyá go gue'a ri ñangaguihe de ya ts'othogui, y
njab_u ri hneca rá ts'edi ja ma 'maihe.

11 Nuje mientras dí tehe, 'na pa ngu 'na pa dí thoguihe njab_u y asta da za da thogaguihe po rá ngue ma Zidadah_u ra Jesucristo. Dí thohe njab_u pa da hnequi ja ma 'm_uihe gue ra Zidada Jesu bi yopa nte ne ri ñangaguihe de ja ya ts'othogui.

12 Nuje dí thohe ya ts'othogui ne asta da za da thogaguihe, pa njab_u nu'ah_u da za gui p_e'tsh_u ra te pa nz_uantho.

13 Nuje dí p_e'tshe ra jamfri ngu mi p_e'tsa nú'a to'o bi 'yofu njaua ne bi 'ñena: “Nugui dá camfri Aju_u da maxqui, hangue por gue'a dá ma gue nu'á xi maju_uni ja rá ts'edi.” Necje dí camfrihe Aju_u, hangue hindí tsuhe ga manbahe rá noya'a.

14 Ngue'a nuje dí pahe gue nu Aju_u to'o bi japi bi yopa nte de ra du ma Zidadah_u ra Jesu, go guet'a ma da jac_u ga yopa ntehe nehe de ra du ngue'a dí 'b_uh_u co ma Zidadah_u ra Jesu, ne da zixcah_u, nguje ngu'ah_u, pa grá 'b_uh_uni ja rá thandi'a.

15 Gatho nuya ts'othogui stá thohe, stá thohe njab_u po rá ngue'ah_u, ne pa da gamfri ma'ra ya ja'i nehe, pa njab_u gathoguih_u ga umf_u njam_udi Aju_u, y njab_u ma'na da hnequi rá nsunda'a.

16 Hangue hinga 'b_e ma ts'edih_u pa ga p_eph_u'a, masque 'yo rí the ma nzaquih_u, pe numa 'ra'yo teh_u 'na pa ngu 'na pa 'yo rí nja rá ts'edi.

17 Nuya ts'othogui dí thoh_ubya, 'bestho ma da thoguitho y hingyá dangui ngu rá ndangui nú'a ra johya ma dí t'acj_u, ngue'a po nú'a dí thoh_ubya ma dí t'acj_u 'nara danga johya nu xcrá ts_uñh_u nuni hab_u xá nsunda, y nura johya'a xi dra dangui ne hinhya'm_u ma da uadi.

18 Hangue hinda 'yoda ma mfenih_u ya t'øt'e nú'u

dí hanth_u de guecua ja ra ximhai, ngue'a gatho'u_u ma da uadi da thogui. Go dá 'yoda ma mfenih_u nú'u_u ya hño bí ja mahets'i nú'u_u hini hnequi, ne hinda ma da uadi da thogui.

5

¹ Nuna ndo'yo dí hah_ubya nja ngu 'nara ngu ma da nhuati. Y nu stí zø ra pa da nhuati, dí pah_u gue Aju_u ya xuá hyogah_u 'nara 'ra'yo 'm_ui nuni mahets'i, nú'a hinxa hyoca ra ja'i, ne hinhya'm_u ma da nhuati. Y nú'a ra 'ra'yo 'm_ui'a go gue'a 'nama 'ra'yo ndo'yoh_u ma dí t'acj_u.

² Xi maju_uani, de núbya dí hah_u nuna ndo'yo, xi dí thoh_u ndunthi ya dum_ui, hangue ga nehma_uh_u ya gra 'b_uhma_uh_u nuni mahets'i co ma'na ma 'ra'yo ndo'yoh_u.

³ Nuni ma grá pe'tsh_u ma'na ra 'ra'yo ndo'yo, hingue ma dí 'm_uε ma teh_u nsi ra ndo'yo.

⁴ Núj_u dí 'b_uth_uua ja ra ximhai xi tu ma m_ui_uh_u ngue'a dí h_uath_u nuna ndo'yo. Ga nehma_uh_u ga tsoh_uua nuna ra ndo'yo dí h_uh_u, pe hingue pa ya hinga pe'tsh_u nuna ma ndo'yoh_u, h_unse pa ma grá hañ_uh_u 'nara 'ra'yo ndo'yo nú'a ma dí t'acj_u, pa njab_u ya hinhya'm_u ga tuh_u.

⁵ Nusε Aju_u go gue'a bi hñuxcah_u pa da 'racj_u 'nara 'ra'yo ndo'yo, ne bi 'racj_u ra Maça Nda_uhi pa da za ga pa_udih_u gue xi maju_uani ma da 'racj_u nú'a xa ñatcah_u.

⁶ Hangue nujú dí tø'mh_u ne dí camfrih_u gue ma da njab_u. Ne dí pah_u gue mientras dí 'b_uh_uua ja ra ximhai co nuna ndo'yona, hingui tsa grá 'b_uh_u 'nadb_u co ma Zidadah_u nuni mahets'i.

7 Dí tøm̩h̩ gue ma da njab̩ ngu núna dí cam-frih̩, hingue po nú'a dí hanth̩, pe po ra jamfri nú'a dí pɛ'tsh̩.

8 Hangué po nuna ra jamfrina, ya ga nehma̩h̩ ga tuh̩ pa ga tsoh̩ua nuna ra ndo'yo dí ha̩h̩ pa grá 'buh̩ 'nadb̩ co ma Zidadah̩ nuni mahets'i.

9 Hangué nujú dí øth̩ ra ts'edi ga 'buh̩ xá hño ja rá thandi'a nuua ja ra ximhai ne nuni mahets'i nu xcrá 'buh̩ con gue'a, pa nu'a da hopca ma 'm̩ih̩.

10 Ngue'a pɛ'tsi ma grá 'bah̩ni ja rá thandi ma Zidadah̩ ra Jesucristo pa da hñabgah̩ nguenda 'na ngu 'na ua stá øth̩ ra hño nuua ja ra ximhai, ua hina. Ne cada 'na de guec̩j̩ ma da 'raca ma tha̩ha̩h̩ ngu nú'a rí 'ñepcah̩.

Ra apostol Pablo ma gue da za ga 'buh̩ xá hño co Ajuá

11 Dí tsuphe rá cuɛ ra Zidada, hangué dí øthe ra ts'edi dí zofoh̩ ya ja'i pa da gamfri'̩. Ajuá pa̩tca xá hño ma 'm̩ih̩e, ne dí tøm̩h̩e gue ne'ah̩ ya guí pa̩tcahe tengu ma 'm̩ih̩e.

12 Pe nuje, hindí ma̩nsɛhe tengu ma 'm̩ih̩e pa njab̩ gui camfrigu̩he. Dí ma̩ñhe njab̩ pa nu'ah̩ go da za gui ma̩ñh̩ tengu ma 'm̩ih̩e. Nu'bú ha, da za te gui tha̩tuah̩ nú'u ya ja'i ri 'ñexasɛ gue 'bui xá hño pe yá 'baitho, ngue'a hingui 'bui xá hño de yá coraso.

13 Nu'b̩ núje stá 'bɛ ma mfenihe ngu guí ma̩ñh̩ 'ra de gue'ah̩, dí njaheb̩ ngue'a dí pɛp̩he Ajuá con gatho ma ts'edihe. Pe hina, ngue'a nuje ri xø ma mfenihe, ne dí njaheb̩ pa ga u't'ah̩e hanja grí 'yoh̩ xá hño.

14 Numa Zidadah_u ra Jesucristo xi ri maçj_u'a, hangue ringue'a dí p_eph_u'a. Nujú dí pa_h_u gue nu'á bi du pa ya hingo ga tuh_u, ha nu mi du'a, ja ra uenda dá tuh_u mahyεgui con gue'a.

15 Nu'á bi du po rá nguecj_u pa njab_u núj_u dí teh_ubya ya hinga ma ga 'b_uh_u de ma pahaseh_u, ma ga 'b_uh_u pa ga ø'tuah_u rá paha nú'a to'o bi du po ma ts'oquih_u y nehe bi yopa nte pa guecj_u.

16 Hangue nubya ya hindí jamasuhe te gatho p_e'tsa ra ja'i pa ga pahe te gra 'm_ui, ngu ndí øthe ma'm_et'o, asta nehe ma Zidadah_u ra Jesucristo dá hyεcuahe ya meximhai, pe nubya ya hindí øthe njab_u.

17 Nu'a tó'o xa gamfri ra Zidada Jesucristo go gue'a ya xa yopa 'm_ui ma'ra'yo, nurá ndaxjua 'm_ui ma'm_et'o ya bi uadi bi thogui, y nubya ya p_e'tsa 'nara 'ra'yo 'm_ui.

18 Gatho gue'a bi 'yøt'a Aju_a. Go gue'a bi punga ma ts'oquih_u po rá du ra Zidada Jesucristo pa bi za dá 'b_uh_u xá hño con gue'a. Ne núje yá 'm_ehniguihe'a bi 'racje ra 'b_efi pa ga xiphe ya ja'i de nura pumbate ri uñ'a.

19 Aju_a bá p_ehna ra Zidada Jesucristo pa bi umbabi ra pumbate ya ja'i, pa da za da 'm_ui'x xá hño con gue'a, y nu'á ya hinda ma da benbabi yá thai de yá ts'oqui'x. Ha nuje, bi 'racje ra 'b_efi pa ga xipabihe ya ja'i de nura pumbate ri uñ'a pa nu'ú da za da 'm_ui xá hño con gue'a.

20 Hangue núje yá 'm_ehniguihe ra Zidada Jesucristo dí zo'ahe, ja ra uenda go zo'aseh_u Aju_a, hangue dí bante'ihe de rá thuhu ma Zidadah_u ra Jesucristo gui 'yaph_u ra pumbate Aju_a pa njab_u da

za gui 'buh_u xá hño con gue'a.

²¹ Numa Zidadah_u ra Jesucristo himi tu ni 'nara ts'oqui'a, pe po rá nguecj_u Aju_u bi 'yøt'e pa go gue'a bi hñasca gatho ma ts'oquih_u ja rá zi ndo'yo'a. Aju_u bi 'yøt'a njab_u pa bi za bi ma gue ya hinte ma ts'oqui dí tuh_u ngue'a dí camfrih_u ra Zidada Jesucristo.

6

¹ Hangue núje yá 'mehnguihe Aju_u dí bante'ihe gue hinda 'meditho nuna ra mpøhø xa 'ra'ah_u Aju_u po rá hñoja'i.

² Ngue'a Aju_u bi manga ja ra Maça T'ofò ne bi 'ñena:

Nú'a ra pa dá pehn'a ra mpøhø, gá hongagui ne dá ø't'a'i ri t'adi.

Y nú'a ra pa dá ne dá ñañ'a'i, gá hongga ma mfats'i, y dá fax'a'i.

Ha nubya nugui dí xi'ah_u gue nubya guepya ya pa da za gui hyoñh_u Aju_u pa gui mpøhøh_u.

³ Nuje hinto dí ø'tuahe ni 'nara nts'o'mui, pa njab_u hinto da ñama'ñ_u de rá 'befi Aju_u nú'a xa 'racje.

⁴ Nu'a dí øthe, dí udihe 'nara hoga'mui pa da hnequi gue yá hoga mefiguihe Aju_u. Hangue dí tsetathohe gatho nú'a dí thohe, ya ts'othogui, ra nhyoya, ne ya dumui.

⁵ Stá tsethe ya mfei, xa jocje fadi, xa nabgahe ya mundo ja'i. Stá thohe ra nzabi, stá 'ñath_uhe, stá thohe ra thuhu. Ne gatho dá tsetathohe.

⁶ Dí 'yohe co ma mfenihe xá nt'axi. Dí patuahe xá hño rá noya Aju_u. Dí tsetathohe nú'a øtcahe ya ja'i ne dí pe'tsuahe ra t'equ'ei. Ne dí 'yohe ngu

utcahe ra Maça Ndahi, ne xi dí pɛ'tsuahe ra hm̩ate ya ja'i, hingue dí m̩anthe.

⁷ Dí m̩anbahe rá noya Ajuá, ne gatho nú'a dí øthe, dí øthe co rá ts'edi'a. Co rá ts'edi'a dí 'yohe xá hño pa da za ga nt̩atehe ne ga ñ̩anbahe rá noya'a.

⁸ 'Raya i'qui xi ri numahñoguihe ya ja'i, ha nu ma'ra ya i'qui ri numa'ñ̩guihe. 'Raya i'qui esca ma nsuhe, ha nu ma'ra ya i'qui ñ̩ama'ñ̩ de guecje. 'Ra pecaguihe gue dyá c'uambahe, pe masque ri jaje njab̩a ya ja'i pe nuje hindí tsaya dí mañ̩he nú'a majuani.

⁹ 'Ra øt'e gue ngu hingui paçe, pe Ajuá go gue'a paçe xá hño. 'Raya i'qui ya 'ñ̩ena da thogaguihe, pe hina, 'yøt'a Ajuá dí tethohe. Stá thohe ndunthi ya ts'othogui pe asta nubya hinstá tuhe.

¹⁰ 'Raya i'qui xi xa du ma m̩aihe, pe ja rí hñuse ma m̩aihe co nú'a ra johya ri 'racje ra Zidada. Masque dí thohe ra nhyoya, pe ndunthi to'o stá zohe pa xa hñ̩anga ya hño de Ajuá. Masque 'ñ̩ena hinte dí pɛ'tshe, pe Ajuá ha pɛ'tsa gatho nú'a dí hoñ̩he, hangue njab̩a hinte ri 'betcahe.

¹¹ Ma zi cu'ih̩a gyá menguh̩a Corinto xi drí ma'ahe, hangue stá xi'ahe gatho nú'a stá beñ̩he, ne hinte dí cøn'ahe.

¹² Xi drí ma'ahe con gatho ma m̩aihe, pe nu'ah̩a hingrí maçe con gatho ri m̩aih̩a.

¹³ Núgui dí zo'ah̩a dí nja ngu 'nara dada zofa yá batsi, hangue dí tø'mi gui coscah̩a ra hm̩ate.

Nuj̩a rá nijaguih̩a Ajuá nú'a te

¹⁴ Nubyá dí xi'ah̩a, oguí ntsixh̩a co nú'a hingyá gamfri. Ngue'a çhanja da za da 'm̩i 'nadb̩a ra

hñoja'i co ra nts'o'mui? Ne ¿hanja da za da 'mu mahyεgui ra ñot'i ne ra 'bexuui?

15 Ne ¿hanja da za da me'tsa 'nadra mfeni ra Zidada Jesucristo co ra Satá? Ne ¿hanja da za da me'tsa 'nadra mfeni ra gamfri ne nú'a hingrá gamfri?

16 Ne ¿hanja da za da nja ya c'oi ja rá nija Ajuá? Hina, hinda za. Nugui dí xi'ahu njabu ngue'a nuju go rá nijaguihu Ajuá nú'a te, ngu bi 'ñena'a ja ra Maça T'ofó:

Nugui ma ga 'bui con gue'ahu, ne ma ga 'yo habu gri 'yohu;

nugui go dri Ajuaguihu,
ha nu'ahú go dua hnini'ihu.

17 Hangué Ajuá bi 'ñena nehe ja ra Maça T'ofó:

'Ueguehu de nú'a øt'a ya ts'oja'i pa hingui tenbahu
nuyá ts'ot'øt'e øt'e'hu, ena njabu ma Zidadah;

ne oxqui øthu nú'a xá nts'o,

pa njabu da za gui 'bahu con guequi, ha nugui con gue'ahu.

18 Ne go dri dadaguihu,

y nu'ahu dua t'uh'ihu ne dua t'ixu'ihu, njaua xicju
Ajuá ma Hmuhu nú'a to'o pe'tsa gatho ra ts'edi.

7

1 Ma zi cu'ihu, guehya ya danga hña'ti xa ñatcahu
Ajuá, hangué mahyoni ga 'ueguehu de gatho ya ts'oqui de ma mfenihu ne de ma ndo'yohu. 'Na pa ngu 'na pa ga t'axca ma mfenihu ne ga 'yohu co rá ntsu Ajuá.

Ra apostol Pablo bi johya de hanja bi ñobri ya cu me Corinto

² ¡Ogrí utsaguihe! Xi da maꝑje, ngue'a ni 'na de gue'ah_u hinstá ø't'ahe ni 'nara nts'o'm_{ui}, nixi hinstá u't'ahe, ne nixi hinstá ha'ahe pa ga han'ahe te ga han'ahe.

³ Hingo 'nara nts'ui núna dí xi'ah_u, ngue'a ja juadi dá xi'ah_u gue xi drí ma'ah_u con gatho ma m_{ui}, nubya y asta ma du.

⁴ Dí camfri gue guí øth_u nú'a dá xi'ah_u, hangue dí e'ts'a ri nsuh_u, y masque dí thogui ndunthi ya ts'othogui, pe nu'ah_u guí hubga ma m_{ui}h_u ne xi drí johya ndunthi por gue'ah_u.

⁵ Desde ndá tsøhe de guecua Macedonia, himbi za dá 'bahe xá hño, ngue'a xi ndí thohe ndunthi ya ts'othogui, hab_uraza mi 'b_{ui} nú'u to'o mi utsaguihe po rá noya Aju_a, ne xi mi tu ma m_{ui}he por gue'ah_u.

⁶ Pe Aju_a nú'a hu'mba yá m_{ui} nú'u to'o tu yá m_{ui}, bi hñubga ma m_{ui}he ngue'a bá pencahe ra cu Tito pa da zønje.

⁷ Xi dá johyahe nu mi 'ñe bi zønje, ne bi xicje gue xi mri johya de gue'ah_u, hangue ma'na bi hñubga ma m_{ui}he. Ne bi xicje gue guí nehma_h guí hyandgahe. Ne bi xicje gue xi xa du ri m_{ui}h_u por nú'a xcá øtcah_u. Ne bi xicje gue xi guí øth_u ra ts'edi pa guí 'yøth_u nú'a dá xi'ah_u. Hangue ma'na xi dá johyahe.

⁸ Dí pa_{di} gue numa carta dá p_{eh}n'ah_ub_u bi ja'ah_u bi du ri m_{ui}h_u, nequi bi duhma ma m_{ui} nehe. Pe nugui hindí yohna ma mfeni, ngue'a dí handi gue nú'a ra carta'a bi ja'ah_u bi du ri m_{ui}h_u masque 'raya zi patho.

9 Hangué nubyá drí johya co nú'a ma carta dá pɛhn'ahɛbɛ ngue'a bi ja'ahɛ gá tu ri mɛihɛ pa njabɛ gá øthɛ nú'a dá xi'ahɛ, hingue dá johya ngue'a gá thohɛ ya dumɛi. Xa du ri mɛihɛ, pe gá ñobrihɛ, y njabɛ gá øthɛ ngu nú'a ri ho Ajuá. Hangué odi tu ri mɛihɛ de nú'a dá op'ahɛ ngue'a hinte gá jahɛ.

10 Nu'u tó'o tu yá mɛi de yá ts'oqui ne da 'uegue de gue'u pa go da 'yø'tua rá paha Ajuá, nu'ú go gue'u ma da mpøhø ne hinhya'mɛ da beni gue go 'nara 'ñɛ nú'a ra dumɛi bi thogui. Pe nu'u tó'o da du yá mɛi de yá ts'oqui ne hinda 'uegue de gue'u, go gue'u ma da 'mɛdi ja ra du pa nzantho.

11 Nu'ahɛ hɛ, gá tu ri mɛihɛ ne gá ø'tuahɛ rá paha Ajuá, ne gá ntsø'mhɛ ngue'a hinxqui tsɛithohɛ nú'a ra cu bi 'yøt'a ra ts'oqui. Hangué xi gá 'yøthɛ ra ts'ɛdi pa gá 'yøthɛ nú'a dá xi'ahɛ. Gá mañhɛ gue hinhya'mɛ gá tɛhɛhɛ nú'a ra cu'a. Gá ncuɛhɛ de nú'a bi 'yøt'e, ne gá ntsuhɛ ngue'a hinte xqui xiphɛ, ne 'mɛfa gá zofohɛ'a pa bi ñobri. Nubyá guí ne guí hyandgahɛ, ngue'a ya xcá 'yø'tuahɛ'a ngu nú'a mri 'ñɛpi. Nubyá hɛ, dí paði gue hinte guí tuhɛ de nú'a ra t'øt'e bi nja.

12 Hindá op'ahɛ hønse po rá ngue nú'a xqui 'yøt'a nú'a ra cu, nixi por nú'a to'o bi t'ø'tua ra ts'oqui. Nugui dá op'ahɛ pa guí dama 'yøthɛ nú'a dá xi'ahɛ, pa njabɛ da zo ri mfenihɛ gue xi guí ne guí 'yøtcaguihɛ ja rá thandi Ajuá nú'a dí xi'ahɛ.

13 Hangué nubyá xcá hubga ma mɛihɛ.

Ne ma'na xi stá johyahe ndunthi ngue'a nuni ra cu Tito gá hu'mbahɛ rá mɛi nehe, hangué xi bi johyani.

14 Nugui xi stá e'ts'a ri nsuh_u ja rá thandini, ne hinstá 'bε ma tsa de nú'a stá xipabini de gue'ah_u, ngue'a gatho bi njab_u ngu nú'a dá ma. Gatho nú'a stá xi'ah_u go gue'a majuani, ne nú'a stá xipabini.

15 Ha nuni xi ri ma'ah_u, ngue'a benthó gue nú'a ra pa'a bi mab_u bi zøñ'ah_u gá umf_u ntsaya co ndunthi ra t'equ'e'i ne ra hmate, ne gá 'yøth_u nú'a bi xi'ah_u.

16 Hangue nubyá ma'na xi drí johya ngue'a dí pađi gue guí øth_u gatho nú'a stá xi'ah_u.

8

Unga ri mfats'ih_u con gatho ri pahah_u

1 Nubya zi cuh_u dí ne ga xi'ah_u gue Ajuá po rá hñoja'i xa umba ra ts'edi pa xa 'yøt'a 'nara đanga 'bεfi gatho nú'a ya cu ri munts'i haburaza de guecua Macedonia.

2 Nú'ú masque xa thogui ndunthi ya ts'othogui ne xi nts'edi tho ra nhyoya, pe xi ja yá johya'u. Hangue masque hyoya'u, pe con gatho yá paha xa unga 'nara đanga mfats'i dega boja pa da mats'i ma'ra ya cu.

3 Nugui dí pađi xá hño nú'a dí xi'ah_u, gue nu'ú bi unga yá mfats'i con gatho yá mui asta hab_u bi zupa yá ts'edi, ne bi uni'u masque mi ø'tuahma ra 'bedi'u.

4 Y asta mi acje ra favo ga umfe nsequi'u pa da munts'a nú'a ra mfats'i'a ne da 'racje pa ga ha'tsuahe nú'a ya cu xi tho ra nhyoya nuni Jerusale.

5 Y hingue hønse bi unga yá mfats'i dega boja'u, nehe bi 'yøt'a ma'na ndunthi de nú'a hinduí tømhe, ngue'a ma'na xi bi du'tsua yá mui da

mεpabi Ajuá, ne da 'yøt'a ngu nú'a dá xiphe, ngu nú'a bi xicje Ajuá.

⁶ Hangue nuni ra cu Tito ya dá xiphe da mab_u Corinto pa da ben'ah_u gui sigui gui munts'a ri mfats'ih_u nú'a ya xcá f_uh_u xcá muntsh_u ngu nú'a bi xi'ah_uni nura m_udi.

⁷ Nu'ah_u xi xcá pønga ri hmih_u ngue'a xi ja ndunthi ri jamfrih_u, ne xi gui pah_u gui 'ñudih_u xá hño rá noya Ajuá, xi ja ri mfadih_u, xi gui øth_u xá hño nú'a m_unga rá noya Ajuá, ne xi grí maçje nehe. Nubyá, pa ma'na gui pønga ri hmih_u nehe, xi da sigui gui muntsh_u nú'a ra mfats'i.

⁸ Pe nugui hindí ja'ah_u gui 'yøth_u. Hønsε dí xi'ah_u nú'a øt'a ya cu de guecua Macedonia, pa 'b_u gui 'yøth_u njab_u nehe, nu'bú ha, da hnequi gue xi majuani ja ri hmateh_u.

⁹ Nu'ah_u ya xcá patuah_u tengu rá hñoja'i ma Zidadah_u ra Jesucristo. Nú'a masque go rá meti gatho ya hño de mahets'i, pe bi 'ñe bi nhyoyaua ja ra ximhai po rá nguec_u, pa njab_u bi za bi 'rac_u gatho ya hño de mahets'i pa dua metih_u.

¹⁰ Nugui njab_u dí beni ga xi'ah_u, gue xá hño pa gue'ah_u gui sigui gui muntsh_u nú'a ra mfats'i gá f_uh_u gá muntsh_u majεya. Nu ngá f_uh_u gá uñh_u'a, gá uñh_u con gatho ri m_uih_u.

¹¹ Hangue nubyá con gatho ri m_uih_u juah_u gui uñh_u nú'a ra mfats'i xcá f_uh_u xcá muntsh_u. Uñh_u asta hab_u da z_u ri ts'edih_u.

¹² Ngue'a nu'b_u gui unga ri mfats'ih_u con gatho ri m_uih_u ne asta hab_u da z_u ri ts'edih_u, nu'bú ha, gue'a ri ho Ajuá. Ajuá hingui a'ah_u nú'a hingui ts_u ri ts'edih_u.

13 Hindí xi'ah_u gui umf_u ra mfats'i ma'ra pa go gui nhyoyah_u.

14 Nu'a dí xi'ah_u, núbya ja te guí pε'tsh_u, da za gui faxh_u ma'ra to'o hingui pε'tsi, pa njab_u ra pa'a hingo gri pε'tsh_u, ne 'b_u go dí pε'tsi'u, nu'ú da za go da max'ah_u nehe. Njab_u gui mfaxh_u 'na ngu ma'na pa hinte gui 'bεh_u.

15 Gui njah_u ngu bi nja ya me Israel nu mi mεnpabi Aju_a te da zi'u, ngu ena ja ra Ma_{ca} T'of_o: “Nu'a tó'o bi go ndunthi, hinte bi bonguabi; ha nu'a tó'o ts'utho bi go, himbi 'bεpabi nehe.”

Ra Tito ne nú'u ma'ra ri 'ñoui

16 Dí umba njam_{adi} Aju_a ngue'a nu'á bi xocua rá mfeni nuni ra cu Tito pa rí dagui rí du por gue'ah_u ngugui.

17 Nuní bi 'yøde ma nt'adihe gue da mab_u dua c'a'ts'ah_u, ne ma da ma de rá paha sεhε ngue'a xi rí dagui rí du por gue'ah_u.

18 Nehe dí penheb_u ma'na ra cu pa da mεuini. Nuni ra cu xi xa t'e'tsua rá nsu ja gatho ya nija, y gatho ya cu ma gue nuní xi manba xá hño rá noya Aju_a.

19 Y hingue hønse ñamahño'u de guehni, nehe bi hñuts'ini pa ga mahe Jerusale ga tsohe nú'a ra mfats'i dí muntsh_u. Y núna dí øth_u guehna pa rá nsunda Aju_a, ne pa da ba_{di} nú'u ya cu ma ga ha'tsuah_u ra mfats'i, gue nu'ah_u xi guí faxh_u con gatho ri m_{ai}h_u.

20 Y nuje xi drí jamasuhe nuna boja ma ga haxhe pa hinto da ñama'ñ_u de guecje.

21 Nuje nzantho dí øthe ra ts'edi pa ga suhe gatho ya t'øt'e xá hño ngu rí 'ñehe. Y hingue hønse ja rá thandi Ajuá dí øthe njab_u, nehe ja yá thandi ya ja'i.

22 Nehe dí penheb_u ma'na ra cu pa da m_{eu}i nuni ra cu Tito co nuni ma'na ra cu, ngue'a stá hanthe ndunthi ya i'qui gue xi xa supabi yá 'b_εfi Ajuá con gatho rá m_{ui}. Y nubyá xi ne da mab_u dua c'a'ts'ah_u ngue'a camfrini gue nu sta zomb_u ma gui 'yøth_u xá hño ngu rí 'ñehe.

23 Ha nu'b_u to'o da 'yan'ah_u de nuni ra cu Tito, xipabi_u gue drí mp_ε'be mahy_εgui ja rá 'b_εfi Ajuá ne go guehni stá penp_u pa da max'ah_u. Ha nuy_u má yoho ya cu, go xa m_εhna ya nija de guecua. Y nuya cuy_u ri hnequi ja yá 'm_{ui} rá nsunda ra Zidada Jesucristo.

24 Hangue 'ñutuah_u 'nara hoga hm_{ate} nuya cuy_u, pa njab_u da badi gatho ma'ra ya cu gue xi maju_{ani} ja ri hm_{ate}h_u ngu nú'a stí xipabi'ua de gue'ah_u.

9

Ra mfats'i hmunts'i pa ma'ra ya cu

1 Ma zi cu'ih_u, ya hinga mahyoni ga yopa op'ahmah_u pa ga ben'ah_u de nú'a ra mfats'i ma ga umf_u ya cu,

2 ngue'a ya stá pat'a ri hoga pahah_u. Xi stá e'ts'a ri nsuh_u ngue'a stá xipabi ya cu de guecua Macedonia de nú'a ri hoga paha guí p_ε'tsh_u, nú'ah_u gyá menguh_{ub} Acaya. Ne stá xipabi gue nu'ah_u de majeya gá f_{uh} gá muntsh_u ra mfats'i. Y co nuri hoga paha guí p_ε'tsh_u xcá nuph_u yá mfeni ndunthi ya cu de guecua Macedonia.

³ Pe masque'a, dí pɛhn'ahubɛ nuyɛ ya cu pa da ben'ahɛ guí siguí guí muntshɛ nú'a ra mfats'i ngu nú'a stá xipabi ma'ra ya cu de gue'ahɛ, pa da njabɛ ngu nú'a stá xipabi'ɛ.

⁴ Dí xi'ahɛ njaua ngue'a xi'bɛ ga mɛ'bebɛ 'raya cu de guecua Macedonia ha nu xcrá tsøñhebɛ di othotho ra mfats'i de nú'a stá ma gue ya xcá muntshɛ. Nu'bú ha, ja ga 'bɛhni ma tsahe, hinga hɔnsɛguihe, ne'ahɛ nehe.

⁵ Hangue dá beni gue ante ga mahebɛ, mahyoni ga pɛhn'ahebɛ da 'mɛt'o nuyɛ hñu ya cu da ma da ben'ahɛ de nú'a ra mfats'i xcá mañhɛ guí uñhɛ. Nuyɛ ya cuyɛ guehyɛ ma da max'ahɛ guí muntshɛ nú'a ra mfats'i'a. Y dí nehe guí uñhɛ con gatho ri mañhɛ, hingue dí nehe gue nu xcrá tsøñhe ja ga ja'ahe pa guí uñhɛ, dí nehe gue nu xcrá tsøñhe, ya di ja.

⁶ Beñhɛ núna ma ga xi'ahɛ: Nu'a tó'o da mot'a 'na tui, gue'a 'na tui da xofo, pe nu'a tó'o da mot'a ndunthi, ma da xofo ndunthi nehe.

⁷ Hangue bɛnsɛhɛ ja ri mfenihɛ nú'a ma guí uñhɛ, y gue'a guí uñhɛ'a. Pe uñhɛ con gatho ri pahahɛ, ne ogrí hyɔcjɛ nú'a guí uñhɛ, ngue'a Ajuá xi ri mađi nú'ɛ to'o ri unga 'nara mfats'i con gatho yá paha.

⁸ Ajuá ja rá ts'ɛdi pa da jap'ahɛ ne da xup'ahɛ gatho nú'a te guí pɛ'tshɛ, pa njabɛ hinte da 'yɔt'ahɛ ra 'bɛdi, y njabɛ ma'na da xup'ahɛ pa da za guí faxhɛ nú'ɛ ma'ra to'o hingui tsɛpabi.

⁹ Nu'bɛ guí øthɛ njabɛ, nu'bú ha, guí øthɛ ngu nú'a xa t'ofɔ ja ra Maça T'ofɔ habɛ ena: 'Nara hoja'i con gatho rá mañ xi hecuabi ya hyoya ndunthi ya hño,

y nurá hñoja'i'a hinhya'mu da 'medi.

¹⁰ Ajuá 'racju ya nda pa ga pothu, ne ri japi da nte pa da nja te ga tsihu. Nehe go gue'a da xup'a'ihu nú'a ra mfats'i guí uñhu, pa njabu ma'na da nja nú'a te gui uñhu.

¹¹ De nú'a ra mfats'i ma gui uñhu, ma'na ma da xup'ahu pa ma'na da za gui uñhu. Y gatho nú'a ri mfats'ihu ma ga ha'tsuahe ya cu, nu stí hñani'u ma da umba njamádi Ajuá po nú'a ri mfats'ihu.

¹² Y njabu hingue hõnse ma gui umfu nú'a te ø'tua ra 'bedi'u, pe nu'ú ma da umba ndunthi njamádi Ajuá de gatho núna xcá 'yøthu con gue'u.

¹³ Y nu sta hñanga nú'a ri mfats'ihu, ma da xøcambeni Ajuá'u ngue'a ma da badi gue xi xcá camfrihu rá noya ra Zidada Jesucristo ne guí øteh. Nehe da xøcambeni'u Ajuá ngue'a guí umfu ri mfats'ihu con gatho ri muihu. Y nú'a guí øthu gue'a 'nara hño pa gatho ya cu.

¹⁴ Y nuya cu'u ma da 'yapabi Ajuá ndunthi por gue'ahu, ne da me'ts'ahu ra hmate ngue'a Ajuá xa 'ra'ahu ra ts'edi pa guí uñhu ri mfats'ihu.

¹⁵ ¡Ga umfu njamádi Ajuá ngue'a bá pencahu rá hmaca T'u, y guehna 'nara 'baha ma'na xi ra dangui de gatho!

10

Rá ts'edi nú'a mri hña ra Pablo ngue'a mrá apostol

¹ Núgui drá Pablo dí zo'a'ihu co ra t'equ'ei ne ra hmate nú'a ri 'racagui ma Zidadahu ra Jesucristo. 'Ra de gue'ahu guí eñhu gue ora dí 'bui con gue'ahu

xi drá hoja'i, pe nú'bu dí 'bui yabu de gue'ahu, guí eñhu gue hindí tsu pa te ga xi'ahu.

² Pe nugui dí xi'ahu oxqui jacju ga zo'ahu nts'edi nu xcrá 'bui con gue'ahu, ngue'a stá beni ga tsú'ahu 'ra de gue'ahu nú'ahu xcá mañhu gue dí mpefihe de ma mfenisehe, hingue de nú'a 'bercahe Ajuá.

³ Xi majuaní nuje dyá ja'ithohe otho ma ts'edihe pa ga ntunhe co ra nts'o. Nuje drí ntunhe pe co nú'a ra ts'edi ri 'racje Ajuá.

⁴ Y nú'a dí hahe pa ga ntuhnihe hingue ngu nú'a ha ya meximhai, ngue'a nú'a dí hahe, dí hanpahe rá ts'edi Ajuá xa 'racje pa ga huatuahe yá 'befi ra ts'ondahi.

⁵ Y con gue'a ha, dí co'tuahe yá ne nú'u to'o hingui pa Ajuá ne xi ri 'ñets'i gue xi ja yá mfađi pe hinga gue'a nú'a ma, ne u'ta ma'ra ya ja'i pa hinda gamfri nehe. Nuje dí zofuhe ya ja'i da hyepu ya mfeni de nuna ra ximhai pa da nhyoga 'yode de ma Zidadahu ra Jesucristo.

⁶ Y nu xcrí hñañhu nuna ra ts'ofu dí 'ra'ahe, ma ga hambahe nguenda nú'u hinda ne da 'yotcahe.

⁷ Nu'ahú hinguí huxhu nguenda xá hño tengu gra 'múi 'nara ja'i pa gui camfribihu, nguetho nu'ahú guí camfrihu hõnse de nú'a ri hnequi. Nú'ahu guí pahu gue rá meti'ihu ma Zidadahu ra Jesucristo, pahu gue necje yá metiguihe nehe'a.

⁸ Nugui hindí ntsa ga ma de nú'a ra ts'edi bi 'racje Ajuá pa dá zo'ahe, ngue'a nu'á bi 'racje nura ts'edi'a pa ga zo'ahe pa ma'na da nja ri jamfrihu, hingo pa da 'me ri jamfrihu.

⁹ Ne nugui hindí ne gui 'ñeñhu gue dí ne ga pi'ahu co numa carta dí pehn'ahubu.

10 'Ra de gue'ah_u guí eñh_u gue nú'b_u dí 'b_ui yab_u de gue'ah_u xi dí ts'á'ah_u co ya carta dí pehn'ah_u, nep_u guí mañh_u nehe gue nú'b_u dí 'b_ui con gue'ah_u othogui ra ts'edi pa ga ts'á'ah_u. Ne guí mañh_u gue nixi pa ga ñ_a hindí pa_{di}.

11 'B_u nú'ah_u guí mañh_u njab_u, pa_h_u xá hño gue ngu nú'a dí op'ah_u núbya hindí 'b_ui con gue'ah_u, njab_u nehe ga øt'e nu xcrá 'b_ui con gue'ah_u.

12 Nuje hindí njahe ngu nú'u 'yob_u xi ri 'ñexa sehe. Nu'ú ri hñεcua sehe 'na ngu ma'na, ngue'a ya 'bεmfeni.

13 Pe nuje hindí njahe ngu'u, hønse nu'a dí øthe, dí mañhe nú'a majuani stá pεfihe, ngue'a Aju_a go xa 'racaguihe nuna ra 'bεfina, ne bi hñuxcaguihe pa dá maheb_u Corinto dá zo'ahē de rá noya'a.

14 Hingrá nt'ets'i nú'a dí mañhe gue go rá mεdiguihe dá maheb_u dá ha'ts'ahē rá noya ma Zidadah_u ra Jesucristo, ngue'a nu'á xi majuani dá maheb_u.

15 Hindrí 'ñexhe gue go stá pεfihe nú'a xa mεfi ma'ra, hønse nu'a dí nehe gue ma'na da nte ri jamfrih_u, pa njab_u ma'na da ndangui rá 'bεfi Aju_a nú'a xa 'bεpcahe ga pεhe con gue'ah_u.

16 Nehe dí tømhe gue 'mεfa ma ga zofohe ma'ra ya ja'i de nú'u ma'ra ya hnini thogui de ri hninih_u hab_u hinxa nt'ødetho rá noya Aju_a, pa njab_u hinda t'ena gue drí 'ñexhe co nú'a ya xa mεfi ma'ra.

17 Nu'b_u to'o da 'ñets'i de nú'a te xa mεfi, dá 'ñets'i 'b_u xa mεfi co rá ts'edi Aju_a.

18 Nu'b_u 'nara ja'i di 'ñexasē de nú'a xa mεfi, hinte ri muui rá nt'ets'i. Pe nu'b_u go Aju_a e'tsua rá nsu'a, nu'bú ha, ri muui nú'a rá 'bεfi'a.

11

Ra apostol Pablo ne nú'ya ya 'ñet'a apostol

¹ ¡Xamā hinda zõt'a ri muih_u de núna dí xi'ah_ubya, masque gui beñh_u gue dí nja ngu 'nara 'bεmfeni ngue'a ma ga mā de nú'a stá øt'e, pe osta zõt'a ri muih_u!

² Nugui dí tagui dí tu por gue'ah_u ne dí ne xi gui 'buh_u xá hño ngu nú'a ne Ajuā, ngue'a nugui go rá mädigui dá zo'ah_u de ma zi Hmuh_u ra Jesucristo pa gá camfrih_u'a. Ne dí ne gui 'buh_u xá hño ja rá thandi'a, gui njah_u ngu 'nara nxutsi xá nt'axi ma dra dapabi ja rá 'yε nú'a to'o ma da 'yøt'e drá dame.

³ Pe nugui dí tsu dra t'ut'ah_u pa dra ts'oc'a ri mfenih_u ne gui 'uegueh_u de nura hoga hmäte guí pε'tsuah_u ra Zidada Jesucristo. Dí tsu gui njah_u ngu ra Eva bi hyat'a ra ts'ondahi nú'b_u bi mpanga qu'eña.

⁴ Ngue'a nu'ah_u 'bestho guí camfrih_u nuto pab_u zo'ah_u de ma Zidadah_u ra Jesu pe de ma'na'ño ra mfeni, hingo ngu nú'a stá xi'ah_u. Ne guí camfrih_u nuto zo'ah_u de rá Māca Ndahi Ajuā, pe hingui ut'ah_u ngu nú'a stá ut'ahe. Ne guí camfrih_u nuto zo'ah_u de ma'na ra noya hinga mahyεgui co nú'a ra māca noya stá xi'ahe, gatho xi guí camfrih_u 'bestho.

⁵ Pe nugui dí camfri gue ma'na dí pε'tsa ra nsu que nú'ya ri 'ñet'a apostol.

⁶ Masque hindí pādi ga mānga ya noya mahotho ngu mañ'ya, pe dí pādi gue nú'a dí mā gue'a ma-juāni ngu xcá 'yøh_u stá mā, ngue'a nzantho stá zo'ah_u co ra mfādi nú'a xa 'racagui Ajuā.

⁷ ¿Ha gue 'nara ts'ocate dá øt'e ngue'a hindá han'ah_u nú'a ra boja nguí 'racj_u nu ndá zo'ah_u

de rá noya Ajuá? ¿Ha gue bi ɯ ri mfenihɯ hønse ngue'a gá handgahɯ dá mpefi pa dá tsɯdi nú'a te mi 'bɛcagui pa bi za dá zo'ahɯ de rá noya Ajuá?

⁸ Nu'a ra mfats'i dá hani, dá hani de ma'ra ya nija pa bi za dá mabɯ dá zo'ahɯ de rá noya Ajuá.

⁹ Y nu nduá 'bɯpɯ con gue'ahɯ, hindá ne dá xuhña'ihɯ ni 'na de gue'ahɯ de nú'a te mi øtca ra 'bɛdi, ngue'a nuya zi cu de guecua Macedonia go gue'ɯ bi hñascabɯ nú'a te mi øtca ra 'bɛdi. Nugui xi dá øt'a ra ts'edi pa hindá xuhña'ihɯ, ne nzantho ma ga øt'a njabɯ.

¹⁰ Nugui dí mǎnga nú'a majuani ngu nú'a bi 'ñutcagui ma Zidadahɯ ra Jesucristo ga øt'e, y dí xi'ahɯ gue hinda za to'o da jacagui ga hanbabi yá boja ya cu de guerpɯ Acaya nsøcta por ngue'a dí manba rá noya Ajuá.

¹¹ ¿Te guí beñhɯ? ¿Ha gue guí beñhɯ gue dí ɯtsa'ihɯ ngue'a hindá han'ahɯ ri mfats'ihɯ? Hina, hindrí ɯtsa'ihɯ. Ajuá paði gue xi drí ma'a'ihɯ.

¹² Nugui ma ga sigui ga øt'a ra ts'edi pa hinga han'ahɯ ni 'nara mfats'i, pa njabɯ hinda 'ñenga nú'ɯ ma'ra 'yobɯ ri 'ñet'a apostol gue nú'a øt'ɯ, gue'a dí øthe nehe.

¹³ Nu'ú 'yobɯ ri 'ñet'a apostol de ra Zidada Jesucristo ne ri 'ñet'a mɛfi de Ajuá, pe hinga majuani, ngue'a go ya hyate.

¹⁴ Y hinga 'yøhɯ de nú'a øt'a nú'ɯ ya c'uamba ja'i, ngue'a asta ra Satá nehe ri 'ñet'a enxe de Ajuá.

¹⁵ Hangue hinga 'yøhɯ gue nuyá mɛfi ra ts'ondahi ri 'ñet'a mɛfi de Ajuá. Pe nuya mɛfi'ɯ ma da gu'tuabi Ajuá ngu nú'a xa 'yøt'e'ɯ.

Nú'a bi thogui ra Pablo ngue'a mrá apostol

16 Ma'na'qui dí yopa xi'ah_u: Oxqui ma gui beñ_h gue xi stá 'bε ma mfeni ngue'a dí ma de nú'a stá øt'e, pe nu'b_u njab_u guí beñ_h, ua beñ_h. Pe 'rac_u nsequi ga 'ñexa ts'_u ngu ri 'ñexa nú'_u ma'ra.

17 Núna dí ma, dí manse de guecshe, hinga gue'a xa 'ñutca hma_h ma Zidadah_u, ne dí nja ngu 'nara 'bemfeni drí 'ñexasε.

18 Ngue'a ndunthi ya ja'i xi ri 'ñets'i co ya t'øt'e nú'_u jaua ja ra ximhai, hangue nequi ma ga 'ñexa ts'_u.

19 Nu'ah_u guí behma_h gue xi ja ri mfa_udi_h, pe hinga majuani ngue'a grí ho gui 'yøth_u nú'a xi'ah_u nú'_u xi ya 'bemfeni.

20 Nu'ah_u hinguí tsøt'a ri ma_uih_u de nú'a xi'ah_u nú'_u ya ja'i'_u, masque ri ja'ah_u guí pεpabih_u ne a'ah_u ya boja, ne masque ha'ts'a'ih_u gatho nú'a guí pε'tsh_u, ne masque ri 'ñet'a nda'_u pa da za da manda'ih_u, ne ñama'ñ_u de gue'ah_u, pe xcá hoptah_u pa xa njab_u'_u.

21 Nugui dí m_anga majuani gue nuje hinhya'm_u stá beñhe ga øt'ahe njab_u ngu nú'a øt'ah_u nú'_u ri 'ñet'a apostol, hangue 'ra de gue'ah_u guí eñ_h gue hinte ma fa_udihe.

Pe nugui hindí tsu ga 'ñets'i ngu ri 'ñets'i nú'_u ya 'ñet'a apostol, masque guí beñ_h gue dí nja ngu 'nara 'bemfeni.

22 ¿Ha gue nu'ú ñaca ebreo? Nequi dí ñaca ebreo. ¿Ha gue nu'ú ya me Israel? Nequi drá me Israel. ¿Ha gue nu'ú xquí 'ñehe desde yá ja'i ra Abrá? Nequi ja stí 'ñehni nehe.

23 ¿Ha gue nu'ú mañ'_u gue yá mefi ra Zidada Jesucristo? Nugui ha, go rá mefigui. Nubyá dí ña 'ñena 'nara 'bemfeni ngue'a dí m_anga njab_u. Nugui

ma'na stá mpɛfi que gue'ɥ, ne ma'na xra fɛtc'agui que gue'ɥ, ne ma'na ndunthi ya i'qui xa jogagui ja ya fadi, y ndunthi ya i'qui stá c'ot'i ya pa xa thogagui.

24 Cut'a ma i'qui bi mɛtc'agui ya xodyo, y cada ra inqui mi fɛtc'agui, mi 'racagui 'natema'rɛt'a ne guto ya mfei.

25 Hñu'qui bi hnabgagui co ya za. 'Na'qui ya ma xa thogagui co ya nc'ahni. Hñu'qui bi yɥi nuya motsa habɥ ndí pa, ne de guehni 'na'qui dá o mbo ra dehe 'na pa ne 'na xuui.

26 Xi stá 'yo ndunthi. Stá 'raxa ja ya d̄athe xá nts'uni. Stá c'ot'i de yá 'yɛ ya dacate, ne stá c'ot'i de ja yá 'yɛ ma miqu'eí'be nú'ɥ ya xodyo ne de ja yá 'yɛ ya ja'i hingyá xodyo. Stá thogui ya ts'othogui ja ya hnini ne ja ya mbonhi ne ja ra ndehe. Ne xuá nts'uni pa guequi nura ora ndí 'ño'be nú'ɥ mri 'ñet'a cu.

27 Stá thogui ndunthi ya nzabi ngue'a xi stá mpɛfi ndunthi. Stá 'ña'th̄a. Stá tho ra thuhu ra nduthe. Stá tho ra tɛ ne stá tho ra 'ñ̄ahe.

28 Hingue h̄onse ndí thogui gatho nuya ya ts'othogui'ɥ, nehe ndí tho ya dumɥi ngue'a mi oda ma mfeni de gue'ahɥ ne de gatho ma'ra ya gamfri.

29 'Bɥ 'nara cu otho ndunthi rá jamfri, ja ra uenda gue nequi dí njabɥ nehe. 'Bɥ 'nara cu da t'ɥ'ti pa da 'yɔt'a 'nara ts'oqui, nugui xi ri ɥ ma mfeni ne tsɔt'a ma mɥi co nú'ɥ ya 'yɥ'tate.

30 Nu'bɥ mahyoni ga 'ñets'i, ma ga mā gatho nú'a stá thogui habɥ xa hnequi gue de guecsɛhɛ hinte xa za stá øt'ase.

31 Nu Ajuā rá Dada ma zi Hmuhɥ ra Jesucristo xá nsunda pa nzantho, nu'á go gue'a pađi xá hño gue

majuani nú'a dí ma.

³² Nu ndá 'b̄hi de guehni Ndamasco mi 'b̄hi 'nara gobierhnu de guehni nú'a xqui hñuxa ra nda Arena. Nura gobierhnu'a go gue'a bi manda da thøbgagui ja ya gosthi hnini pa dra jugaguihma.

³³ Pe nuya cu bi 'yenc'agui ja 'nara danga 'bøts'e ne bi tonsc'agui ja 'nara ventana mi ja ja ra jado nú'a mi cot'a maxøgue ra hnini, ne ja bi cabgaguini'u pa njabu bi za dá c'ot'i de rá 'yε ra gobierhnu.

12

Ya thedi ne ya nt'udi nú'u bi 'ñutua ra apostol Pablo ra Zidada Jesucristo

¹ Hiní 'ñepcagui ga 'ñets'i, pe mahyoni ga øt'e njabu. Pe nubyá ma ga xi'ahu de nú'u ya thedi stá handi xa 'ñutcagui ra Zidada.

² Ma ga xi'ahu ngu 'ñena ma'na ra cu bi t'utua nú'u ya thedi'u, pe hina, ngue'a nugui go bi t'utcagui'u. Nú'a ra cu'a ya øt'a 'ret'amagoho njeya bi ts'ixa asta xi mahets'i. Hønse gue hindí padi ua bi ts'its'i co rá ndo'yo, ua hønse rá ndahi bi ts'i'tsuabi. Hønse Ajuá go gue'a padi.

³ Nugui dí padi nú'a ra cu bi ts'its'i asta xi mahets'i, hønse hindí padi ua bi ts'its'i con gatho rá ndo'yo o hina, hønse Ajuá go gue'a padi xá hño.

⁴ Nu'á bi ts'ixa mahets'i nuni habu bá øde 'raya noya nú'u xá nsunda asta hingui tsa da ma, ngue'a Ajuá hinxa umba nsequi pa da ma.

⁵ Nugui dí e'tsua rá nsu nú'a ra cu'a, pe hingui tsa ga 'ñets'i de guecsε. Nu'a ga øt'e, ga ma gatho

nú'a stá thogui habu di hnequi gue de guecsεhe hinte xa za stá øt'ase.

⁶ Pe nu'bu ga nehma ga ñets'i de nú'a te stá øt'e, pøde ni 'na hinto ma da ñengagui gue stá 'be ma mfeni, ngue'a ga manga nú'a majuaní. Pe hinga ñets'i, ngue'a da t'esca ma nsu ne da t'engui gue xi drá dangui pe hina. Nu'a dí ne, dí ne gui patcahu xá hño tengu ma 'mai ngu nú'a guí handasεhu ne guí øsεhu.

⁷ Y pa hinga dama ñets'i de gatho nú'a xa ñutcagui ra Zidada, bá 'bencagui 'nara ts'o ugui xi xá ñu ngu 'nara nsuni. Dí paði xá hño gue nura Satá go gue'a bá ha nuna uguina pa ga tsama'ñu ne pa hinga ñets'i.

⁸ Hñu'qui stá apabi ra Zidada da hñagahma nuna ts'o ugui.

⁹ Pe nu'á bi ñengagui: “Nugui dí 'bui con gue'i pa ga fax'a'i y ya hinte ma'na guí honi, ngue'a nura ora otho ri ts'edi, gue'a ra ora ma'na ri hnequi ma ts'edi ja ri 'mai,” njabu bi ñengagui. Hangué xi drí johya ngue'a otho ma ts'edi, ngue'a njabu tsa da hnequi ja ma 'mai rá ts'edi ra Zidada Jesucristo.

¹⁰ Hangué nugui drí johya ga pepabi ma Zidadahu ra Jesucristo masque otho ma ts'edi, ne nongagui ya ja'i, ne dí tho ra nhyoya, ne t'utsagui, ne dí tho ya dumai, ngue'a nura ora otho ma ts'edi, gue'bu ma'na dí hanpa rá ts'edi Ajuá.

Ra apostol Pablo rí dagui rí du po ra nija Corinto

¹¹ Nugui dí nja ngu 'nara 'bemfeni ngue'a dí mansε de nú'a te stá øt'e, pe go ri ts'oquihu pa dí øt'a njabu. Ngue'a nu'ahu go mri ñep'ahmahu xcá ñescahu ma nsu, pe go guí e'tsuhu yá nsu nú'u

ri 'ñet'a apostol nú'ɥ mənse gue xi ya d̥angui'ɥ pe hingo ma'na ya d̥angui que guequi, masque hinte drí muui.

12 Nu ndá ha'ts'ahɥbɥ rá noya Ajuá, ja bi hnequibɥ gue xi majuani go guequi 'nadrá apostol co nú'ɥ ya hoga nt'udi ne ya milagro gá hyanthɥ dá øt'e co rá ts'ɛdi Ajuá, ne xi dá tseta ya nt'ɥtsate.

13 Nugui nz̥antho stá jamasu'ihɥ mahyεgui ngu stá jamasu ma'ra ya nijá nehe. HøNSE nu'a stá øt't'ahɥ, nú'a hindá ne dá han'a'ihɥ nú'a ra mfats'i nguí 'racjhmaɥɥ, ngue'a hindá ne ga xuhña'ihɥ. ¡Pe nu'bɥ guí beñhɥ gue gue'a 'nara nts'o'mɥi dá øt't'ahɥ, dí a'ahɥ ra pumbate!

14 Y nubyá ya drí hñoqui pa ga mabɥ ga c'a'ts'ahɥ, y con guehna i'quina, ya rá hñu'qui dí pabɥ. Y nu xcrá tsømbɥ hindí ne ga xuhña'ihɥ. Ngue'a nu'ahɥ go dí hoñ'ahɥ, hingo dí hongá nú'a te guí pɛ'tshɥ, ngue'a 'nara dada go gue'a rí 'ñepi da munts'a ra bojá pa da zocua yá b̥atsi, hingue nuya b̥atsi go da munts'a ra bojá pa da zocua yá dada.

15 Nugui con gatho ma johya ma ga tegue gatho nú'a te dí pɛ'tsi, ne masque dá thegue gatho ma nzaqui nehe, ngue'a dí ne gui 'bɥhɥ xá hño co Ajuá. ¿Ha gue ma guí ɥtsaguihɥ ngue'a ma'na dí ma'ahɥ?

16 Nu'ahɥ guí paɥɥ xá hño gue hindá ne ga xuhña'ihɥ, pe 'ra de gue'ahɥ guí mañhɥ gue 'nadrá hyate, ne guí mañhɥ gue nugui stá ha'ahɥ pa stá han'ahɥ te stá han'ahɥ.

17 Xi nú'ɥ ya cu stá pɛn'ahɥbɥ, ¿ha gue stá pɛnpɥ pa da hya'a'ihɥ pa da hñan'ahɥ nú'a te guí pɛ'tshɥ?

18 Dá pɛn'ahɥbɥ nuni ra cu Tito co nú'a ma'na ra cu pa dua c'a'ts'ahɥ. ¿Ha gue xa hya'ahɥ? ¿Ha gue hingue 'nat'a dí beñhe ne 'nat'a ra 'bɛfi dí pɛhe?

19 Zai da ne gui beñh_u gue go dí da'ah_u nguenda de nú'a te stá pefi, pe hina, nu Aju_a ra Dada go gue'a drí dapa nguenda de nú'a te dí øt'e, ne guehna dí ma ja rá thandi'a de rá thuhu ma zi Hmuh_u ra Jesucristo. Y gatho núna stá xi'ah_u, ma zi hmadi cu'ih_u, stá xi'ah_u pa njab_u ma'na da nte ri jamfrih_u.

20 Nu xcrá tsømb_u, dí tsu xi'b_u hingri øth_u ngu nú'a dí nega, o xi'b_u hingo gra øt'e ngu nú'a go guí neh_u. Dí tsu gri pe'tsh_u ya tsui, o gri neh_u gui nseh_u, gri ncueh_u, gri pe'tsh_u ya hegue, gri nj_u'tsua nc'uambah_u, gri nõñh_u 'na ngu ma'na, gri 'ñets'ih_u, ne ya hinga 'na gri øth_u.

21 Nu xcrá yopa mab_u dí tsu ga 'b_e ma tsa ja rá thandi Aju_a por nú'a gri øth_u, y pøde da daqui ga nzoni gue'a ndunthi de gue'ah_u ya maya'b_u guí øth_u ya ts'oqui, y hincá ñobrih_u pa gui hyeh_u ya ts'ot'øt'e, ne guí siguih_u grí hñuxh_u ya 'behñ_a nú'u hingue xi ri 'behñah_u, ne guí øth_u nú'a go guí neh_u.

13

Ra apostol Pablo benba ya gamfri da 'ño xá hño ne penpa ya nzenjua

1 Con guehna i'qui ma ga mab_u, ya rá hñu'qui dí tsøñ'ah_u. Y nu xcrá tsømb_u ma ga hamp'ah_u nguenda ngu nú'a m_anga ra ley hab_u ena: Pa da za da jamfri gue xa nja te xa 'yøt'a 'nara ja'i nú'a hñapabi, mahyoni di 'b_uhni yoho o hñu nú'u to'o damaju_uni gue xi maju_uni xa 'yøt'e nú'a te hñapabi.

2 Nu ndá mab_u rá ño'qui, dá xi'ah_u gatho'ih_u nú'ah_u xcá øth_u ya ts'oqui, gue nu xcrá mab_u rá

hñu'qui ma ga hamp'ah_u nguenda gatho nú'a xca øth_u. Y núbya hindí 'b_uitho con gue'ah_u dí yopa ben'ah_u ne gatho nú'u ma'ra guí 'b_uh_ub_u, gue ma ga hamp'ah_u nguenda ngu nú'a ya stá xi'ah_u.

³ Nu'bú h_a, ma gui p_ah_u gue go ra Zidada Jesucristo ri 'racagui ra ts'edi pa ga zo'ah_u. Y nu'á go gue'a p_e'tsa ra ts'edi pa da pa't'a ri 'm_uih_u, nehe pa da castiga'ih_u.

⁴ Nu'á masque bri pont'i ne bi thopa rá zi ndo'yo nú'a mi otho rá ts'edi, pe co rá maça ts'edi Aju_a bi japi bi yopa nte de ra du'a. Nuje nehe otho rá ts'edi ma ndo'yohe ngu rá zi ndo'yo. Pe dí p_ahe gue dí 'b_uhe con gue'a, hangue Aju_a ri 'racje ra ts'edi pa ga zo'ahe.

⁵ Benseh_u ja ri mfenih_u ua xi majua_{ni} guí camfrih_u xá hño ra Zidada Jesu o hina. Hangue benseh_u xá hño. Nu'ah_u go guí p_aseh_u ua 'b_ui ra Zidada Jesucristo ja ri corasoh_u o hina, pa gui p_ah_u ua hingrí 'ñet'a gamfrithoh_u.

⁶ Ne nuje dí tømhe gui p_ah_u xá hño gue nuje hindyá 'ñet'a apostolhe.

⁷ Nuje xi dí aphe Aju_a pa gui 'yoh_u xá hño ja rá thandí'a. Dí nehe gue gui 'yoh_u xá hño, pe hingue pa da hnequi gue dyá hoga apostolhe. Nu'a dí nehe, dí nehe gui 'yoh_u xá hño masque dá t'enje gue dyá 'ñet'a apostolhe.

⁸ Ngue'a nuje hingui tsa ga øthe 'nara t'øt'e nú'a dri ncontraui nú'a majua_{ni}. Nuje dí øthe ra ts'edi pa nzantho go da ntate nú'a majua_{ni}.

⁹ Masque nuje xa t'acje ra ts'edi pa ga castigahma'ihe, pe ga johyahe 'b_u nu'ah_u gui 'yoh_u xá hño. Nuje hindí tsayahe dí apabihe Aju_a pa xi gui

'yoh_u xá hño ja rá thandi'a.

¹⁰ Dí op'ah_u nuna carta núbya ante ga mab_u ga tsøñ'ah_u, pa nu xcrá tsømb_u ya xcá øth_u ngu nú'a dí ne, pa ya hinga ts'á'ah_u co nuna ra ts'edi xa 'racagui ra Zidada. Y nuna ts'edinā xa t'aqui pa ga zo'ah_u pa ma'na da nte ri jamfrih_u, hingue pa ga ja'ah_u gui 'bε ri jamfrih_u.

¹¹ Nubyá, zi cuh_u, núna ma ga xi'ah_u ya go guehna rá ngats'i. Xi da johyah_u ne 'yoh_u xá hño, dá hñu ri muih_u, ne 'buh_u te rá entho ne co 'nada ra mfeni. Ajuā ri maçaguih_u ne hubga ma muih_u pa ga 'buh_u te rá entho, nú'á go gue'a da 'm̄i con gue'ah_u.

¹² Ne nzenjuah_u 'na ngu ma'na co 'nara nth_ufi dega hm̄ate.

¹³ Nehe ri fat'ajuā'ih_u gatho ya cu de guecua Macedonia.

¹⁴ Y nubyá, ma zi Hmuh_u ra Jesucristo da max'a'ih_u, y Ajuā ra Dada da su'ah_u co rá hm̄ate, ne da 'm̄i ra M̄aca Ndahi nzantho con gue'ah_u. Njab_u gue'a.

Ra 'Ra'yo Testamento
New Testament in Otomi, Mezquital (MX:ote:Otomi,
Mezquital)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Otomi, Mezquital

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Otomi, Mezquital

ote

Mexico

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Otomi, Mezquital

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

c6437f19-566b-5232-8b2a-5c88e5a5622b